

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии

БРУЙ

Виолетта Валерьевна

ГОЛУБЯНКИ (LEPIDOPTERA: LYCAENIDAE) МИНСКА

Аннотация к дипломной работе

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
А.С.Рогинский

Минск, 2024

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 65 страниц, 22 рисунка, 2 таблицы, 34 источника, 3 приложения.

ГОЛУБЯНКИ (LEPIDOPTERA: LYCAENIDAE) МИНСКА

Ключевые слова: видовой состав, дневные булавоусые чешуекрылые насекомые, структура населения, урбоценоз, фауна.

Объект исследования: дневные булавоусые чешуекрылые насекомые семейства *Lycaenidae*.

Цель исследования: выяснение видового состава и структуры населения голубянок (*Lycaenidae*) Минска.

Методы исследования: энтомологические, фаунистические, сравнительно-экологические.

В результате проведенного исследования было коллектировано 143 экземпляра имаго голубянок (*Lepidoptera: Lycaenidae*) в Центральном ботаническом саду НАН Беларуси, Лошицком и Серебрянском парках, парке имени Надежды Грековой, а также на территории Памятника природы «Дубрава», расположенного в ближайших окрестностях г. Минска. Всего было выявлено 14 видов голубянок: *Lycaena phlaeas*, *Lycaena tityrus*, *Lycaena gorgon*, *Lycaena dispar*, *Polyommatus icarus*, *Polyommatus eroides*, *Polyommatus amandus*, *Polyommatus artaxerxes*, *Polyommatus tsvetajevi*, *Aricia agestis*, *Celastrina argiolus*, *Cupido argiades*, *Lysandra bellargus*, *Plebejidea loewii*, из 7 родов (*Lycaena*, *Polyommatus*, *Aricia*, *Celastrina*, *Cupido*, *Lysandra*, *Plebejidea*). Наибольшее относительное обилие (79,72%) было свойственно голубянке-икар (*Polyommatus icarus*), наименьшее (по 0,7%) *Lycaena tityrus*, *Lycaena dispar*, *Polyommatus tsvetajevi*, *Lycaena gorgon*, *Polyommatus amandus*, *Plebejidea loewii*, а также внесенный в Красную книгу Республики Беларусь *Polyommatus eroides*.

Наибольшим оказалось видовое богатство *Lycaenidae* дубравы (7 видов) и ботанического сада (6 видов), наименьшим (по 2 вида) – парков им. Н.Грековой и в микрорайоне Серебрянка, при промежуточном уровне (4 вида) для Лошицкого парка. В целом для урбоценоза Минска характерен бедный видовой состав *Lycaenidae* и высокое либо очень высокое относительное обилие (абсолютное доминирование) эврибионтного вида *Polyommatus icarus*.

Подготовленная сводка по видовому составу *Lycaenidae* отдельных стран и регионов Европы демонстрирует разный уровень изученности фаун тех или иных территорий. Выполненный сопоставительный анализ видового состава голубянок фауны Беларуси и сопредельных ей стран и регионов позволил предположить высокую полноту выявления представителей таксона в Беларуси.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 65 старонак, 22 малюнка, 2 табліцы, 34 крыніцы, 3 дадатка.

ГАЛУБЯНКИ (LEPIDOPTERA: LYCAENIDAE) МІНСКА

Ключавыя словы: відавы склад, дзённыя булавовусыя лускакрылыя насякомыя, структура насельніцтва, урбацэноз, фаўна.

Аб'ект даследавання: дзённыя булавоусыя чешуекрылыя казуркі сямейства *Lycaenidae*.

Мэта даследавання: высвятленне відавога складу і структуры насельніцтва галубянак (*Lycaenidae*) Мінска.

Метады даследавання: энтамалагічныя, фауністычныя, параўнальна-экалагічныя.

У выніку праведзенага даследавання было адзначана 143 экзэмпляры імага галубянак (*Lepidoptera: Lycaenidae*) у Цэнтральным батанічным садзе НАН Беларусі, Лошыцкім і Серабранскім парках, парку імя Надзеі Грэкавай, а таксама на тэрыторыі Помніка прыроды "Дубрава". Усяго было выяўлена 14 відаў галубянак, *Lycaena phlaeas*, *Lycaena tityrus*, *Lycaena gorgon*, *Lycaena dispar*, *Polyommatus icarus*, *Polyommatus eroides*, *Polyommatus amandus*, *Polyommatus artaxerxes*, *Polyommatus tsvetajevi*, *Aricia agestis*, *Celastrina argiolus*, *Cupido argiades*, *Lysandra bellargus*, *Plebejidea loewii*, з 7 родаў (*Lycaena*, *Polyommatus*, *Aricia*, *Celastrina*, *Cupido*, *Lysandra*, *Plebejidea*). Найбольшыя адноснае багацце (79,72 %) было ўласціва галубянцы-ікар (*Polyommatus icarus*), найменшае (па 0,7 %) – *Lycaena tityrus*, *Lycaena dispar*, *Polyommatus tsvetajevi*, *Lycaena gorgon*, *Polyommatus amandus*, *Plebejidea loewii*, а таксама занесены ў Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь *Polyommatus eroides*. Найбольшым аказалася відавое багацце *Lycaenidae* дубровы (7 відаў) і батанічнага саду (6 відаў), найменшым (па 2 віды) – паркаў ім. Н. Грэкавай і ў мікрараёне Серабранка, пры прамежкавым узроўні (4 віды) ва Лошыцкім парку. У цэлым для урбацэнозу Мінска характэрны бедны відавы склад *Lycaenidae* і высокае або вельмі высокае адноснае багацце (абсалютнае дамінаванне) эўрыбіёнтнага віду *Polyommatus icarus*.

Падрыхтаваная зводка па відавому складу *Lycaenidae* асобных краін і рэгіёнаў Еўропы дэманструе розны ўзровень вывучанасці фаўн тых ці іншых тэрыторый. Выкананы супастаўляльны аналіз відавога саставу галубянак фаўны Беларусі і сумежных ёй краін і рэгіёнаў даў магчымасць канстатаваць высокую паўнату выяўлення прадстаўнікоў таксона ў Беларусі.

ABSTRACT

Diploma work with 65 pages, 22 figures, 2 tables, 34 sources, 3 suppl.

PIGEONS (LEPIDOPTERA: LYCAENIDAE) OF MINSK

Key words: species composition, butterflies, communities structure, urban ecosystem, fauna.

Object of the study: butterflies of the family Lycaenidae.

Aim of the study: to study the species composition and population structure of pigeon flies (Lycaenidae) in Minsk.

Research methods: entomological, faunistic, comparative ecological.

As a result of the study, 143 specimens of adult pigeon butterflies (Lepidoptera: Lycaenidae) were collected in the Central Botanical Gardens of the National Academy of Sciences of Belarus, Loshitsky and Serebryansky parks, Nadezhda Grekova park, as well as in the territory of the nature reserve 'Dubrava', located in the immediate vicinity of Minsk. A total of 14 species of pigeons were identified: *Lycaena phlaeas*, *Lycaena tityrus*, *Lycaena gorgon*, *Lycaena dispar*, *Polyommatus icarus*, *Polyommatus eroides*, *Polyommatus amandus*, *Polyommatus artaxerxes*, *Polyommatus tsvetajevi*, *Aricia agestis*, *Celastrina argiolus*, *Cupido argiades*, *Lysandra bellargus*, *Plebejidea loewii*, of 7 genera (*Lycaena*, *Polyommatus*, *Aricia*, *Celastrina*, *Cupido*, *Lysandra*, *Plebejidea*). The highest relative abundance (79.72 %) was characteristic of *Polyommatus icarus*, the lowest (0.7 %) of *Lycaena tityrus*, *Lycaena dispar*, *Polyommatus tsvetajevi*, *Lycaena gorgon*, *Polyommatus amandus*, *Plebejidea loewii*, as well as *Polyommatus eroides* from the Red Book of the Republic of Belarus.

The highest pigeon species richness was found in the nature reserve 'Dubrava' (7 species) and botanical gardens (6 species), the lowest (2 species each) in the parks named after N. Grekova and in the Serebryansky park, with an intermediate level (4 species) in the Loshitsky park. The urban area of Minsk is characterised by a poor species composition of Lycaenidae and high or very high relative abundance (absolute dominance) of the eurybiont species *Polyommatus icarus*.

The prepared faunal lists of Lycaenidae for countries and regions of Europe demonstrates different level of study of faunas of these or those territories. The comparative analysis of the species composition of Lycaenidae of the fauna of Belarus and neighbouring countries and regions allowed us to assume a high completeness of detection of representatives of the taxon in Belarus.